

Ik heb mij nog nooit zoveel vrouw gevoeld als bij Toine. Zijn scheppingsdrang en mijn vrouwelijke ontvankelijkheid vermengen zich tot een verrukkelijk zoet geheel, alsof wij in zuiver nectar baden, alleen al wanneer we elkaar zien en begroeten. Eén van zijn vrienden, de literator Alberdingk Thijm, die publiceert onder het pseudoniem Lodewijk van Deyssel, had ons verkozen tot een voorbeeld van zijn gedetailleerde naturalistische studies over de liefde tussen de geslachten. Echt nabij kwam hij ons niet. Misschien was het zijn zelfverzekerdheid, de 'zekerheid van eigen heerlijkheid' zoals hij het zelf noemde, die een afstand schiep. Hij probeerde middels de taal, ten bate van zijn geschriften, een doorvoeld begrip te krijgen op de aantrekkingskracht tussen Toine en mij, maar hij maakte er zijn eigen verhaal van. Een mooi verhaal, rijk aan woordkunst, maar met ons had het niet zoveel te maken.

Toine had me geïntroduceerd in zijn kring van kunstenaars, een boeiend gezelschap, waarin ik me moeiteloos kon bewegen. Toch hield ik altijd een zekere reserve als hij me weer eens voorstelde aan zo'n dichter, schrijver of schilder, die bijkans verdrong in de eigen sentimentele tranen en die de hele wereld zag als het verlengstuk van zijn, meestal treurige, innerlijke roerselen. Met een zekere afstand kon ik wel van hun creaties en van henzelf houden, het waren immers mensen die tenminste iets deden met hun creativiteit, die haaks stond op het puriteinse leven van mijn brave ouders. De pijn van een de levensenergie onderdrukkende jeugd voel ik nog steeds. Toch heeft die jeugd mij iets goeds gebracht, namelijk een rustige, in zichzelf besloten kracht. Ik ben geboren met een zekere warmbloedigheid, waarvan mijn ouders waren verstoken en die ik gedurende mijn opvoeding altijd heb gekoesterd en bewaard.

Mijn liefde voor Toine zorgde voor de ontbloeseming van deze gevoelens. Van een deel ervan tenminste, want een vrouw die zich met huid en haar overgeeft aan een man blijft dikwijls eenzaam achter, zoals mij werd verteld door een oudere door het leven getekende vriendin. 'Dan is het alsof zij zichzelf heeft weggegeven en er niets voor heeft terugontvangen', hield zij mij voor, 'want mannen schijnen vrouwen nooit geheel en al te kunnen invoelen, terwijl vrouwen dat nu juist wel kunnen bij mannen.' Dus heb ik, juist in mijn omgang met Toine, een zekere reserve ingebouwd.

Onze ontmoetingen, het elkaar zien en begroeten, zijn al zo rijk en vervullend dat al het 'meer' slechts op een teleurstelling kan uitlopen. Misschien dat hierin toch de invloed van mijn behoudende opvoeding spreekt. Hoe dan ook geniet ik het meest van de stilte tussen ons, een stilte waarin alle verlangen oplost en die zo integer en sereen is dat wijzelf als afzonderlijke personages erin verdwijnen. Dan kan ik ons beiden zien als onderweg naar een gewijde plek op een steile rots, hoog boven de wereld. De meeste gesprekken die wij voeren gaan over deze roerige tijd, waarin alles op z'n kop lijkt te staan. Zo was het een discussiepunt in tal van kringen of het wel gevoeglijk is dat vrouwen het rijden op een vélocipède beoefenen. Sinds kort wordt dit tweewielig voertuig bij ons 'viets' genoemd, een woord dat een afleiding is van het dialectwoord vietsen, dat 'zich vlug verplaatsen' betekent. Ik was een voorstandster van dat vietsen voor dames en vast van zins zo'n voertuig aan te schaffen, een streven dat Toine van harte ondersteunde. De kans op de aanschaf hiervan deed zich voor nadat we kennis maakten met een student, die ook als dichter enige naam had en die zo'n damesrijwiel in zijn bezit had. Het voertuig was aanvankelijk bestemd voor zijn geliefde. Zij liet hem evenwel in de steek, alvorens hij het haar cadeau kon doen. Hij schreef er een droevig vers over dat de goedkeuring van Lodewijk van Deyssel kreeg en werd geplaatst in De Nieuwe Gids. Misschien dat de lof die hij ervoor ontving het verdriet jegens zijn verloren geliefde

enigszins kon verzachten. Het schijnt dat de poëten en prozaïsten in deze tijd hun levensleed sublimeren tot literatuur. Hun professie maakt dat ze er niet buiten kunnen. Na een feestgelag in Café Milles Colonne op het Rembrandtplein bood hij mij met droeve ogen en heel galant buigend, het rijwiel ter overname aan. Er was echter iets in zijn houding dat mij niet helemaal beviel en ik meende daarom zijn aanbod te moeten weigeren. Enkele weken later evenwel ontmoette ik hem in de Reguliersbreestraat, bij welke gelegenheid hij mij te kennen gaf dat hij het damesrijwiel al een paar dagen te kijk had gezet tegen een hek op het terrein van de universiteit in de Oudemanhuispoort en dat hij het voertuig daar zou weghalen om het naar een opkoper te brengen. Als ik de volgende dag kon langskomen zou ik het kunnen meenemen, voor niets. Inmiddels was mijn verlangen naar zo'n vervoermiddel gestegen en deze keer ging ik in op zijn aanbod.

De volgende ochtend verbeidde ik Toine's komst. Hij zou eerst een schilderij afleveren bij een opdrachtgever en ik zou mijn opwachting maken in het pension voor jonge dames, waarin ik verblijf hield en dat hem toestond zich in het wachtzaaltje voor familieleden en huwbare amants op te houden. Zoals vaker kon hij zich daar vervoegen om mij te verwelkomen, waarna we ons naar zijn aanmerkelijk minder deftige onderkomen in De Pijp zouden begeven. Dus stond ik die morgen vroeg op en haastte mij naar de Oudemanhuispoort. Mocht het rijwiel mij bevallen dan zou ik haar aan Toine kunnen laten zien, die me dan gelijk de eerste les in het vietsen zou kunnen geven die dag. We hadden dan beiden iets te vieren, hij de verkoop van zijn schilderij en ik de aanschaf van een echte vélompède. Het een en ander verliep echter anders dan ik verwachtte...